શ્રી શત્રુંજય - મુક્તિ સમ્યગ્જ્ઞાન અભ્યાસક્રમ

સા વિદ્યા યા વિમુક્તયે

શત્રુંજય એકેડમી, શ્રી પદ્મપ્રભસ્વામી જૈન મંદિર, સ્ટેશન રોડ, ચાળીસગામ - ૪૨૪ ૧૦૧.

સમ્યગ્જ્ઞાન પ્રવેશિકા

અભ્યાસક્રમ ક્રં :

◆◆◆ અભ્યાસક્રમ જવાબ પત્ર ◆◆◆ જુલાઈ-2022

એનરોલમેન્ટ નંબર ૨

ગામ ____________

વિદ્યાર્થીનું નામ ____________

પ્રશ્ન-૧ ખાલી જગ્યા

(૧)	રાજલોક
(૨)	સર્વભક્ષી
(૩)	ત્યાગ
(૪)	પ્રવભસેન
(૫)	વચનગુપ્તિ
(૬)	ભોગ
(૭)	સંતોષ
(૮)	જીવ-વિચાર
(૯)	અભિનિવેશ
(૧૦)	તામસિક
(૧૧)	ક્ષીરસમુદ્ર
(૧૨)	અપર્યાપ્ત
(૧૩)	વાયુકાય
(૧૪)	ઓમ(ૐ)
(૧૫)	વીર્યાંતરાય
(૧૬)	આહ
(૧૭)	અપમાર્ગ
(૧૮)	જ્ઞાન
(૧૯)	ભિક્ષાટન
(૨૦)	અદત્તાદાન

પ્રશ્ન-૨ એક જ શબ્દમાં

(૧)	અર્જુન
(૨)	માન
(૩)	ચારિત્રાચાર
(૪)	આહાર
(૫)	માતા-પિતા
(૬)	નવ-તત્વ
(૭)	નિંદા
(૮)	માર્ગાનુસારી
(૯)	જયણા
(૧૦)	ક્રોધ
(૧૧)	બાહુબલી
(૧૨)	સર્વજ્ઞકથિતશાસ્ત્ર
(૧૩)	બાહુબલી
(૧૪)	મુર્દે
(૧૫)	મહાવીરસ્વામી
(૧૬)	કુંપલો
(૧૭)	મસ્તકથી
(૧૮)	તપ
(૧૯)	પ્રત્યેક
(૧૦)	મન
(૧૧)	ઉદભ્રામક
(૧૨)	ધારણ કરવું
(૧૩)	શક્તિ-અનુસાર
(૧૪)	ચારિત્ર
(૧૫)	ઉત્કલિત
(૧૬)	એકેન્દ્રિય
(૧૭)	જીવસ્થાન
(૧૮)	અસંજ્ઞી
(૧૯)	બિલાડીના ટોપ
(૨૦)	નિપુણ
(૨૧)	ઉત્તમ-ચારિત્ર

પ્રશ્ન-૩ શબ્દનો અર્થ

(૧)	જ્વાલાઓ
(૨)	શ્વાસોશ્વાસ
(૩)	ગુમાન
(૪)	પર્યાપ્ત

પ્રશ્ન-૪ જોડકાં જોડો

(૧)	૬	(૬)	૯
(૨)	૭(૯)	(૭)	૪
(૩)	૯	(૮)	૧૦
(૪)	૨	(૯)	૩
(૫)	૮	(૧૦)	૫

પ્રશ્ન-૫ સંખ્યામાં જવાબ

(૧)	૨૭
(૨)	૬
(૩)	૧૦
(૪)	૮
(૫)	૨૧
(૬)	૭
(૭)	૪૮
(૮)	૩
(૯)	૧૧
(૧૦)	૧૦૮

પ્રશ્ન-૬ ✓ કે x		પ્રશ્ન-૭ આ વાક્ય ક્યા પાને છે તે નંબર	
(૧)	x	(૧)	૭
(૨)	x	(૨)	૧૮
(૩)	x	(૩)	૧૪
(૪)	✓	(૪)	૧૦
(૫)	✓	(૫)	૬
(૬)	✓	(૬)	૧૧
(૭)	x	(૭)	૨૧
(૮)	✓	(૮)	૮
(૯)	x	(૯)	૨
(૧૦)	x	(૧૦)	૯

પ્રશ્ન ૧-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૨-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૩-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૪-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૫-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૬-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૭-મેળવેલ ગુણ	+	પ્રશ્ન ૮-મેળવેલ ગુણ	=	કુલ ગુણ

રીમાર્ક ____________ તપાસનારની સહી ____________

પ્રશ્ન - ૮

૧. જીવ વિચાર એટલે જીવો નો વિચાર કરવો. તે કેવા છે? ક્યાં છે? ક્યાં પ્રકારે છે? તે ભણવું, સમજવું, જોવું અને અનુભવવું. જેથી આપણામાં જયણા, જીવદયા, અભયદાન, કરૂણા વાળી શુભ ભાવનાઓ કેળવાય. હૃદય વધુ ને વધુ કોમળ અને નિર્મળ બને. સર્વ જીવો ને સુખી કરવાની ભાવના મજબુત, દૃઢ બને. શુભ ભાવ થી શુદ્ધ ભાવ તરફ આગળ વધીએ અને જ્યારે તે ભાવના ઉત્કૃષ્ટતા ના શીખરે પહોંચે જે અંતે કૈવલ્યની કેડી કંડારે. આત્મા પરમાત્મા બની જાય. જીવન ને પ્રાણાતિપાત ના અતિચાર થી દૂર કરીએ, અહિંસા પાળીએ પળાવીએ અને સંસાર નો અંત લાવીએ.

૨. મહાવીર સ્વામી ના શાસન ના ૨૫૦૦ વર્ષની ઉજવણી પ્રસંગે જૈન શાસનના સર્વ ફિરકાઓને માન્ય એવા આ જૈન ધ્વજને માન્યતા આપવામાં આવી છે. આ ધ્વજ ના પાંચ રંગો પંચ પરમેષ્ઠિ ભગવંતના પ્રતિક રૂપ છે. લાલ - સિદ્ધ પદ દર્શક, કેસરી - આચાર્ય પદ દર્શક, શ્વેત - અરિહંત પદ દર્શક, લીલો - ઉપાધ્યાય પદ દર્શક અને નીલો - સાધુ પદ દર્શક વર્ણ છે. તેમનું બહુમાન ચાર ગતિમય સંસારના દુઃખોનો નાશ કરે છે અને આત્માને અનંત સુખ ની પ્રાપ્તિ થાય છે.

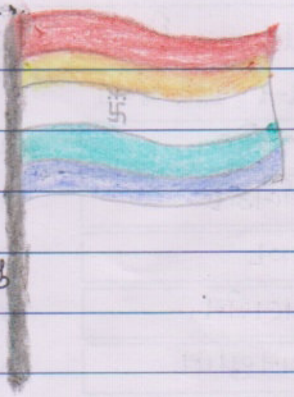

૩. અઢાર પાપસ્થાનક માંથી સોળમો પાપસ્થાનક એટલે નિંદા. નિંદા થી આપણી જીભ અપવિત્ર બને છે. સહુ સાથેના પ્રેમ ભર્યા સંબંધો માં તિરાડ પડે છે. બીજાના દોષો જોવાની કુટેવ મજબુત બને છે અને ગુણો જોવાની શક્તિ આપણે ગુમાવી બેસીએ છે. પોતાની મનની વાત પ્રગટ કરવાની શક્તિ ને આપણે પ્રભુ-સ્તુતિ, સ્તવનામાં, સુકૃતની અનુમોદનામાં, સજ્જન સંતો ના ગુણો ની પ્રશંસા કરવામાં, પોતાના દોષો પ્રભુસમક્ષ વ્યક્ત કરવામાં સદ્ઉપયોગ કરીએ. નિંદા કરવીજ છે તો આત્મ દોષો ની કરીએ. ઉત્કૃષ્ટ માનવ જીવન ની લાખેણી પળો ને રાખમાં ન મેળવી, સવા લાખ ની કમાણી કરીએ. તો જ આ મનુષ્ય ભવ સાર્થક થશે. પારકી નિંદામાં આપણે ગાંધીજી ના ત્રણ વાંદરા જેવું એટલે બહેરા, આંધળા અને મુંગા બની જવું.

૪. આ અવસર્પિણી કાળ માં સુપાત્રદાન ની સૌ પ્રથમ વિધિ પ્રવર્તાવનાર બાહુબલી ના પૌત્ર અને સોમયશા ના પુત્ર શ્રેયાંસકુમાર હતા. શ્રી ઋષભદેવ પ્રભુ છઠ્ઠ તપના પારણાં માટે ભીક્ષાટન કરતા ૪૦૦ દિવસ વિત્યાં ત્યારે હસ્તિનાપુર પહોંચ્યા. તે વખતે શ્રેયાંસ કુમારે નગર માં કોલાહલ નું કારણ જાણતા પ્રભુને જોયા અને સ્વપ્ન ના અનુસારે જાતિસ્મરણ જ્ઞાન થયું. પૂર્વભવના સંબંધો સંભાર્યા. કલ્પનીય અને નિર્દોષ આહારની વિધિ, સુપાત્ર દાન ની વિધિ જાણી. તે જ સમયે શ્રેયાંસ કુમારને ભેટ માં મળેલા ઈક્ષુરસ ના ૧૦૮ ઘડાઓ થી પ્રભુને વહોર્યા. આમ પ્રભુના ૪૦૦ દિવસના ઉપવાસનું નિર્દોષ ગોચરી મળતા પારણું થયું. સુપાત્રદાન થી પ્રબળ પુણ્ય બંધ થાય છે માટે તક મળે તો ઝડપી લેવી જ જોઈએ.

૫. બ્રહ્મ = આત્મા, ચર્ય = ફરવું. અહીં શીયલ વ્રત પણ કહેવાયું છે. બ્રહ્મચર્ય વ્રત એ ચોથું વિરમણવ્રત છે જે લેવાથી અર્ધદિક્ષિત થવાય છે. સ્વદારા સંતોષી વ્યક્તિ એ પણ પર્વ-તિથિ ના દિવસો માં વિશેષ કરી ૯ વાડ સહિત બ્રહ્મચર્ય પાળવું એવું શાસ્ત્રો કહે છે. જે આ પ્રમાણે છે - i) સ્ત્રી, પશુ, નપુંસક જ્યાં ન હોય ત્યાં વસે. ii) સ્ત્રીની સાથે, સ્ત્રી સંબંધી રાગ થી વાતો કરે નહી. iii) સ્ત્રી બેઠી હોય તે આસને પુરૂષ બે ઘડી સુધી બેસે નહીં. iv) રાગ વડે સ્ત્રીના અંગોપાંગ જૂએ નહીં. v) સ્ત્રી-પુરૂષ સૂતા હોય, કામક્રિડા કરતાં હોય ત્યાં ભીંત પ્રમુખ ના અંતરે રહે નહીં. vi) પૂર્વે કરેલી કામક્રિડા સંભારે નહી. vii) સ્નિગ્ધ રસ-કસ વાળો આહાર કરે નહી. viii) ભૂખ શાંત થાય તેથી વધારે નિરસ આહાર પણ કરે નહી. ix) શરીરની શોભા-ટાપટીપ કરે નહીં. અહીં સ્ત્રીઓ માટે પુરૂષ શબ્દ સમજવો.